

Bgoma

Юдіт Германн

Вдома

З німецької переклала
Наталка Сняданко

Львів
Видавництво Старого Лева
2023

УДК 821.112.2-31
Г 38

Originally published as «DAHEIM» by JUDITH HERMANN
Copyright © S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main

Юдіт Германн

Г 38 Вдома [Текст] : роман / Юдіт Германн; переклад з нім. Наталки Сняданко. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 208 с.

ISBN 978-966-448-090-8

Що робити жінці після розлучення, якщо донька уже доросла й живе окремо, а квартиру довелося залишити? Жінка приїздить у портове село, починає працювати у кнайпі свого брата, оселяється в будинку на околиці. Відчуття дому в неї навряд чи колись було, та й чи можна вважати своїм той дім, де мама не відчиняє тобі дверей і змушує годинами чекати на сходах? Згодом інший дім, — той, у якому народилася донька, — жінка сама залишила колишньому чоловікові. Не дивно, що вона називає себе людиною без коріння. Та чи стане домом для жінки той будинок на околиці села, де вона у сорок вісім років нарешті живе сама, але ховає пістолет під ліжком, і яку роль тут відіграє дивний чоловік, який уміє ставити пастки на куніць?

Ця книжка — про потрібність дому, про вкорінення, про важливість пам'яті, а ще — про історії, що стали легендами та які не можна забувати.

УДК 821.112.2-31

The translation of this work was supported by a grant from the Goethe-Institut.
Твір перекладено за підтримки гранту Goethe-Institut.

© Юдіт Германн, текст, 2021
© Наталка Сняданко, переклад, 2023
© Катерина Сад,
дизайн обкладинки, 2023
© Видавництво Старого Лева, 2023

ISBN 978-966-448-090-8 (укр.)
ISBN 978-3-10-397035-7 (нім.)

Усі права застережено

*Для К. і Б.
У любові і дружбі*

Того літа, майже тридцять років тому, я жила на заході країни, доволі далеко від води. Винаймала у містечку однокімнатне помешкання у новобудові. Працювала на цигарковій фабриці. Робота була нескладна: я мала стежити за тим, щоб смужка тютюну рівномірно сипалася у розподільувач. Більше нічого. Цю роботу могла виконувати і машина зі спеціальним сенсором, повз який сипався тютюн. Якщо тютюнова стрічка різко міняла траєкторію чи викривлялася — конвеєр зупинявся (він зупинявся так, як це робить людина, коли випадково наштовхується на стіну: конвеєр різко смикався і застигав на місці). Але сенсор часто не спрацьовував, тому біля машини стояла ще я і спостерігала за тютюновим потоком, вирівнюючи його, коли потрібно. З сьомої до дванадцятої, пів години обідньої перерви, і ще три години праці. Я доволі часто відволікалася. Зазирала до розподільувача, у якому тютюновий потік розрізався на окремі цигарки. Потім із розподільувача випадали тисячі цигарок. Ці тисячі цигарок

згодом куритимуть люди у місті. Перед роботою. Під час обідньої перерви. Після обіду. Під час сварок. Під час любощів і відразу після цього.

Дим.

Робота на цигарковій фабриці мене влаштовувала. Я трималася осторонь від усіх, точніше, просто уникала спілкування. Затуляла вуха спеціальними захисними стоперами, натомість інші робітниці не носили їх, бо їм важливо було перегукуватися у пекельному галасі фабричного цеху. Із затуленими вухами я їх не розуміла, але могла бачити, як вони щось кричать одна одній. Їхні розчервонілі обличчя блищали від поту, на шиях понапиналися жили, було видно, які сильні і гарні їхні шиї. Мої співробітниці жестикулювали скупими точними рухами й виявляли свої емоції поразки, тріумфу, люті чи «пішло воно все на...». Вони багато сміялися і показували одна на одну, били себе по стегнах і витирали рукавами сльози. Більшість доволі вродливі навіть у мішкуватих халатах і шапочках-сіточках. Щоправда, у цих шапочках зносити спеку в цеху було ще нестерпніше, і це перетворювало нас на геть виснажених істот.

Під час перерви на обід слід було бажати всім смачного. «Смачного» звучало у ліфті, у коридорах, у їдальні,

у черзі по свою порцію. Я не любила повторювати всім підряд: «Смачного». Це зауважили, і керівник зміни викликав мене до себе в кабінет.

Керівник зміни сидів за письмовим столом і неспокоїно совгався на кріслі. Він оглянув мене знизу догори, але те, що він побачив, явно не надто його зацікавило. Він кивнув так, наче зовсім не був здивований, а радше очікував чогось схожого, потім знуджено позіхнув.

Позіхаючи, він сказав:

— Тут, у нас, ніби заведено бажати всім смачного.

Я відповіла:

— Не розумію, про що ви.

Він сказав:

— Усе ви добре розумієте.

Ясна річ, я розуміла. Я не збиралася все життя працювати на цій фабриці, до того ж я ненавиділа слово «Смачного».

Він сказав:

— Слухай, якщо ти не можеш просто побажати людям «Смачного», ти вилетиш звідси.

Річ була не в якомусь конкретному слові, яке я повинна була говорити, а у тому, щоб дотримуватися правил і коритися начальству, якому важливо було відчувати свою владу. Я трохи подумала про такий несподіваний перехід на «ти», про температуру в офісі,

температуру у кабінеті, де керівник просиджував штани, потім ми довго розглядали одне одного.

Після цього він мене відпустив.

Вечорами я часто сиділа на своєму балконі на шостому поверсі. Попередній мешканець цієї квартири залишив на балконі вазони з рослинами, яких я ніколи раніше не бачила: ніжні зелені пагони з білими квітами завбільшки з сірникові голівки. Я ніколи їх не підливала, але вони росли і цвіли. На підлозі балкона лежала зелена підстилка з пластмасовою травою, на ній стояв розкладний столик і стілець. З балкона було видно дорогу і заправку.

Мені дуже подобався цей краєвид.

Синя блискуча реклама на заправці, машини, які заїздили і виїздили, поліці зі сумними букетами квітів у целофані, мішки з вугіллям перед входом до крамниці на заправки. Люди виходили зі своїх автомобілів, заправляли їх, замислено спостерігаючи за тим, як міняються цифри на табло колонок із бензином. Люди заходили в крамничку на заправці, купували пиво, шоколад і пачки м'ятних цукерок по десять у кожній. Я уявляла, що всі ці люди зібралися в далеку дорогу, у справді далеку дорогу, і тепер їм треба було заправити авто до повного бака. Вони лише проїздили тут, і якщо запитати когось із них, як пройти чи проїхати кудись, вони зможуть хіба знизати плечима і сказати: